

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (števil.) 6

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

7. februarja 1963

Resnice se boje

Da je v Jugoslaviji diktatura, ni nobenega dvoma za tiste, ki v njej živijo in za tistega, ki živi v svetu in pozna tamošnje razmere. Tudi ni dvoma, da tam vlada totalitarni policijski sistem, kot sta ga poznala Hitler in Mussolini. V Jugoslaviji si komunistična partija prizadeva, da bi se čim bolj utrdila tako zvana diktatura proletariata, ki naj vlada po Marx-Engelsovim predvidevanjem v prehodni dobi do tedaj, ko bo v vsej polnosti osrečil državljane pravi socialistični raj. Tragika vsega tega pa je, da to niti ni diktatura proletariata, ampak diktatura nekega lažiproletariata, in da socialističnega raja, ki ga ima komunizem kot nekaj vizionarni cilj, doslej še ni, niti ne v Sovjetski Rusiji, kjer komunizem neomejeno vlada že skoro pol stoletja.

Na drugi strani pa je tudi res, da se hoče komunizem v svetu prikazati drugačnega kot je. Tako tudi jugoslovanski komunizem noče, da bi ga svobodni ljudje v svobodnih državah poznali in imeli o njem pravilno sliko. To naj prepreči komunistična propaganda, ki življenje v komunističnih državah prikazuje v drugačni luči kot je in prikriva resnico.

Kdor le malo sistematično zasleduje razvoj življenja v Jugoslaviji, ve, da komunizem širokih množic ni osvojil. Ni pridobil mladine za svoje cilje; zlasti je razočarana nad njim akademska mladina, katere komunizem ni prečel, da je pot, ki jo kaže on, pravilna za srečo posameznika in družbe. Tudi ni skrivnost, da ta mladina, razočarana, brez idealov in ciljev, živi „iz dneva v dan“, ne priznava moralnih principov civiliziranega in kulturnega človeka, kaj šele, da bi se ozirala na krščanske moralne nauke. Kmeti stan ve, da je obsojen na smrt. Bori se za življenje z zadnjimi silami. Delavski in nameščenski stan čuti krivico, ki jima jo dela „novi razred“, ki ga je rodil komunizem in katerega sebičnost presega sebičnost takozvane buržoazije.

Pa vse to komunističnih vlad ne moti. Ne moti jih nezadovoljstvo, ne krivice, ne moralna propadlost mladine, ne moti jih nezadovoljstvo delovnih ljudi. Moti pa jih, če bi svet zvedel za resnično razpoloženje zatiranih in duhovno zaslužjenih delovnih množic.

Komunistični vodje se zavedajo svoje slabosti kljub spretno izpeljani policijski službi. To dokazuje tudi zadnji proces v Ljubljani, v katerem so bili obsojeni 29. decembra 1962 Kregar, Jevšek in Berlöt na 14, 10 in 13 let zapora. V obrazložitvi sodbe sodišče ne polaga važnosti na načelno gledanje obtožencev. Sodišče to enostavno smatra za duhovno in ideološko revščino. Tudi ne polaga tolike važnosti na to, da naj bi ustanavljali v domovini „organizacijo slovenskih protikomunistov“. Tudi ne na to, da naj bi dobivali iz Zapadne Nemčije od emigrantov propagandni material in celo orožje v konzervah. Predsednik sodišča sodnik Benjamin Marušič je v obrazložitvi sodbe proti navedenim obsojencem, kakor poroča „Delo“, predvsem opozoril „na njihove nevarne namene, ko so se pripravljali, da bi delovali kot diverzanti, ki naj bi pomagali v tujini in pri nas ustvariti mnenje, da so pri nas močne sile, ki delujejo proti naši družbeni ureditvi“.

Ta ugotovitve v obrazložitvi sodbe priznava, da je največji zločin ustvarjati mnenje v svetu in doma, da so široke množice v obstoječem režimu nezadovoljne. Govoriti in priznati resnico je torej zločin. Svet naj živi v zmotnem prepričanju, da je doma vse zadovoljno, da doma niso proti komunističnemu totalitarnemu režimu, da jih ne moti korupcija in samopašnost vladajočega razreda, da jih ne moti, kako je Jugoslavija zastala v razvoju zaradi komunističnega režima in da niso razočarani nad nazadovanjem lastne države, ko vidijo, kako napreduje evropske države, kjer vladata svoboda in demokracija.

Če analiziramo utemeljevanje sodbe proti Kregarju, Jevšku in Berlötu, katere označujejo tudi kot bivše belogardiste, še bolj razumemo zakaj je ko-

PO FRANCOSKEM VETU:

Novi odnosi med svobodnimi državami

De Gaulle je prejšnji teden v torek — kot smo že poročali v zadnji številki — ukazal svoji delegaciji v Bruslju, kjer so se en dan prej sestali delegati šestih članic SET-a, naj vetira včlanjenje Anglije v SET, ker ta država še ni zrela za članstvo v evropski skupnosti. To je francoska delegacija izvršila, kljub ameriškemu pritisku in kljub pritisku ostalih petih delegacij, da bi se Anglijo vključilo v SET. Tako je za Anglijo in ves svobodni in komunistični svet napočil zgodovinski trenutek velikih sprememb v odnosih znotraj obeh blokov in med obema blokoma samima.

Članice SET-a in ZDA so obstale prvi trenutek presenečene, Anglija strahovito prizadeta v svoji veličini, ZDA v svoji naivnosti. Moskva se ni znašla v novem položaju, Peking ni mogel odpreti ust. Najbolj miren je ostal, poleg De Gaulle, zahodnonemški predsednik Adenauer.

„Črni dan za Evropo,“ je izjavil belgijski zunanji minister Spaak, ki je pa že doslej povzročil veliko gorja Belgiji sami kot levičarski socialist. MacMillan je v londonskem parlamentu opozarjal na „nehvaležnost Francije“, pozabljač, da v političnem slovarju beseda hvaležnost ne obstaja, tudi za Anglijo ne. Istočasno je trdovratno zagrozil, da bo Anglija preprečila De Gaulle njegove nadaljne načrte, skupno z ZDA in drugimi svobodnimi državami. Na vsak način se mora Anglija vključiti v SET in francoski „ne“ je samo začasen.

Anglija je takoj naslednji dan začela razvijati močno diplomatsko delavnost ter je poslala vsem članicam Commonwealtha poročilo o bruseljskem sedanju in o angleškem pogledu na nadaljni razvoj dogodkov. Angleška vlada se je sestala s Kennedyjevim odposlancom v Bruslju, starim Christianom Herterjem, ki je bil, kakor znano, ne posebno bleščeč ameriški zunanji minister. Herter je imel nalogo pregovoriti Francoze v Bruslju, pa ni uspel.

V Bruslju je Anglija organizirala tudi konferenco 40 evropskih politikov, ki da so ugotovili, da „De Gaulle predstavlja za svobodni svet večjo nevarnost, kakor sovjetski komunizem“ in da bo treba „tako preprečiti De Gaulle nadvlado nad Evropo“.

MacMillan je bil medtem na že pred tedni napovedanem obisku v Rimu in pri papežu. S Fanfanijem, italijanskim predsednikom, je ugotovil, da Italija in Anglija enako gledata na francoske načrte, prav tako kakor Italija

in ZDA. Ugotovila sta tudi, da mora Zahodna Evropa ostati enotna in preprečiti De Gaulle njegove „nevarne“ načrte.

Iz Pariza in Madrida so medtem začela prihajati poročila o sklepanju vojaške pogodbe med Francijo in Španijo in o odstopitvi vojaških oporišč na Kanarskem otočju Franciji. V Španiji so istočasno objavili, da jim že postaja odveč biti samo na uslugo Washingtonu, ne da bi kot protikomunistična država imeli pravico sodelovati v svetovnem dogajanju.

Iz Washingtona pa so neuradno zagrozili, da bodo prisiljeni, če De Gaulle ne bo spremenil svojega stališča, umakniti svoje vojaške oddelke iz Evrope in se zapreti v izolacijo. Kdo bo potem branil Evropo pred sovjetskimi napadom, naj si Evropa sama odgovori.

Iz Norveške je tamkajšnji dnevnik objavil velikopotezne De Gaulleve načrte, o pogajanjih med Francijo in ZSSR, nadalje da De Gaulle namerava izvesti združenje Nemčije vsaj na federativni podlagi, doseči demilitarizacijo Nemčije, vseh sovjetskih satelitov, Grčije in Turčije in umik vseh ameriških čet iz Evrope. Vse te načrte da je De Gaulle pripravil na podlagi nedavne francosko-nemške prijateljske pogodbe in ker da bo Hruščev moral ugotoviti, da mu bo pomirjenje z Evropo samo koristilo, ko bo prišlo do končnega razdora med ZSSR in rdečo Kitajsko. De Gaulle da smatra, da se bo morala združiti vsa Evropa „od Atlantika do Urala, da bo zajela vse bele rase Evrope in Evrazije“. O teh načrtih da se je De Gaulle tudi že razgovarjal s sovjetskim poslanikom v Parizu Vinogradovom na 40 minutnem sestanku, ki ga je imel prav takrat, ko je francoska delegacija vstopila v SET.

Adenauer je pozval nemški parlament, naj čim hitreje ratificira francosko-nemško prijateljsko pogodbo. To pogodbo sta Francija in Zahodna Nemčija sklenili s pristankom ameriške vlade. Adenauer je objavil, da je med pogajanjem s Francijo vprašal ameriškega zun. ministra Ruska, če je pogodba „dobra ali slaba z ameriškega vidika“. Rusk mu je odgovoril: „ZDA bo vedno ostala v tesnih odnosih z Anglijo in bi bilo prav, če bi vi Nemci vzpostavili tesne odnose s Francijo“. De Gaulle pa je v etiral vstop Anglije v SET, „da bi pridobil na času“, je poudaril Adenauer. „Ne morem razumeti, zakaj je nastalo tako veliko razburjenje zaradi izključitve Anglije in SETa,“ je zaključil Adenauer.

Kanada noče biti ameriški satelit

Podobno kakor Anglija pred Evropo, tako se je pretekli teden Washington znašel v neprijetnem položaju pred Kanado, ko je kanadski predsednik v otawskem parlamentu javno izjavil, da „Kanada ne bo satelit ZDA“.

Do te hude izjave je prišlo zaradi ameriške poslanice kanadski vladi, češ, da je Kanada prepočasna v svojem atomskem oboroževanju in da noče takoj sprejeti ameriške ponudbe o atomskih nabojih za svoje orožje, s čemer da slabi severni obrambni pas ameriškega kontinenta.

Ameriška poslanica je bila napisana v takem tonu, da se je kanadska vlada čutila prizadeto v vodstvu svoje zunanje politike in je odgovorila Washingtonu, da mu „ne dovoli vmešavati se v

svoje notranje in zunanje razmere“.

V imenu ameriške vlade je zunanji minister Rusk na tiskovni konferenci skušal zmanjšati ostrnost ameriške poslanice in je javno prosil kanadsko vlado, naj oprost „nehoteni ostrini besedila“.

Diefenbakerjeva vlada se je zaradi tega incidenta znašla pred hudimi napadi opozicije, ki je zahtevala razpis novih volitev. Ker je Diefenbaker že itak težko vladal, ker se je moral vedno naslanjati na tretjo stranko za dosedanje večine, menijo, da bo v kratkem razpisal volitve in upa, da jih bo tokrat dobil z zadostno večino, da bo mogla njegova stranka sama vladati. To bo nujno moral storiti, ker mu je parlament izglasoval nezaupnico.

Pred novimi dogodki na Kubi

Ameriški kongres je tudi minuli teden pritiskal na ameriško vlado, naj ne zapira oči pred dogajanjem na Kubi. Poročila, ki jih dobivajo ameriški senatorji, govorijo o novih pošiljkah sovjetskega orožja na Kubo in o graditvi novih raketnih oporišč. Prav tako prihajajo poročila, ki zatrjujejo, da so vjeti niso odpeljali vseh raket z otoka in da tudi niso podrli vseh raketnih

oporišč, kakor so obljubili v lanskoletni kubanski krizi.

Tako ameriška vlada kakor Pentagon odgovarjata kongresu, da je po poročilih njihove obveščevalne službe, orožje, ki je v zadnjem času prišlo na Kubo, samo obrambnega značaja in da ni opaziti gradnje novih raketnih oporišč.

Toda zaradi vztrajnih zahtev kongresnikov, je bila ameriška vlada prve dni tega tedna prisiljena objaviti, da „bo prisiljena zahtevati odhod sovjetskih čet s Kube, kakor je bila prisiljena

I Z T E D N A V T E D E N

V republiki Nicaragua so imeli v nedeljo prve splošne tajne volitve. Za položaj predsednika republike so se potegovali trije kandidati: vladni kandidat Rene Schick ter opozicionalca: Diego Manuel Chamorro kot član konservativne stranke in Fernando Agüero tudi prvak konservativcev. Slednji je neposredno pred volitvami odstopil z zatrdilom, da volitve niso poštene. Da volilni upravičenci ne bi mogli zlorabljati volilne pravice z večkratnim glasovanjem so vsakemu volivcu po glasovanju namazali palec z rdečilom. Pri volitvah je zmagal vladni kandidat.

V mestu Biblían v republiki Ecuador se je zrušila dvonadstropna stavba kolegija Marijinega srca ravno v trenutku, ko so bile sestre zbrane v gojenkami

v kapeli pri pobožnosti prvega petka. Izpod ruševin so doslej potegnili že 105 žrtev te največje tovrstne nesreče v Ecuadorju.

Nad Evropo se je razlil nov val mraza. Ponekod so imeli nove snežne viharje. Zaradi mraza so se po nekaterih državah pojavila cela krdela volkov, ki povzročajo veliko škodo med živino. V Milanu v Italiji so se volkovi priklatili celo do predmestij, ob Tisi pa so napadli ovce po stajah ter jih nad 130 raztrgali in požrli. Zaradi silnega mraza po Evropi je umrlo že nad 1400 ljudi.

Angleška kraljica Elizabeta je s svojim možem princem Filipom odšla na obisk v Avstralijo in Novo Zelandijo.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Peronisti dvignili glave

V prostorih sindikata za živilsko industrijo je dne 29. januarja t. l. priredil Krožek za preučevanje socialnih in gospodarskih vprašanj Združenja argentinskih bančnih uradnikov začetno predavanje. O „justicializmu in kulturi“ ga je imel glavni tajnik justicialističnega, se pravi peronističnega gibanja v Argentini dr. Raúl Matara.

Zanimivost tega večera je bila ta, da so udeleženci večera prvič, odkar je bil zrušen Peronov režim leta 1955, nemoteno poslušali s traka daljši Peronov govor. V njem je Peron poveljeval svojo vlado in izvršena dela. Za vse sedanje politično in gospodarsko zlo je obtoževal „proti ljudske diktatorske režime“, ki so sledili njegovi vladi na način, kot je bilo to običajno v njegovih govorih na velikih ljudskih zborovanjih. Padali so očitki kot „izdajalci, prodajalci domovine“, ki da so „iz svobodne, socialno pravične in gospodarsko neodvisne Argentine napravili tujo kolonijo“. Vse poziva na boj, da se „zruši sedanje stanje“.

Odgovor oboroženih sil

Reakcija argentinskih oboroženih sil, ki so leta 1955 s podporo naroda zrušile Peronov režim in vzpostavile znova demokratsko obliko vladavine, je bila takojšnja. Državni tajniki za vojsko, letalstvo in mornarico so stopili k predsedniku republike dr. Guidu ter mu sporočili željo vojske, letalstva in mornarice, naj se v celoti izvaja dekret z zakonsko močjo, ki prepoveduje sleherni delavnost za obnavljanje peronističnega režima. Uradno je bilo tudi objavljeno, da je državna oblast uvedla postopanje proti prirediteljem omenjenega peronističnega zborovanja, na katerem so bila kršena določila dekreta-zakona o prepovedi peronistične politične dejavnosti.

Omenjeno stališče argent. oboroženih sil o striktnem izvajanju dekreta o prepovedi slehernega političnega delovanja z namenom, da bi se v republiki obnovil peronistični režim, ter že znano stališče vojnega letalstva glede poteka vojnega boja in izvedbe volitev, jasno pokazuje, da argentinske oborožene sile pod nobenim pogojem ne bodo dopustile, da bi volilni boj šel v to smer, da bi vodil do odkrite ali prikriti oblike obnovljenega peronističnega režima.

V zvezi s tem so zanimive ugotovitve, ki jih je objavil buenosaireški dnevnik „El Mundo“ prejšnji terek. Pravi, da je bila tokrat povedana jasna in odkrita beseda, ki ne dopušča nobenih dvomov. Zatem list navaja napake, ki so jih delale najprej vlada osvobodilne revolucije, po vzpostavitvi demokratske vlade pa demokratske politične stranke. Ne vlada, ne stranke

zahtevati odvoz sovjetskih raket in bombnikov“ lanskega oktobra. Sovjeti imajo na Kubi po zadnjih poročilih nad 17.000 svojih vojakov, ki jih označujejo za „tehnike“.

Ameriška vlada tudi pripravlja zakon o prepovedi prevoza kakršnega koli ameriškega blaga za Kubo in namerava pritiskniti tudi na druge države, da bi storile podobne korake, da bi tako čim bolj prizadele Castra.

niso znale delati razlike med „peronističnim režimom“ in med „peronisti državljani“. „Peronistični režim“ je zažgal cerkve, zapiral opozicionalce, zatrl svobodo tiska in izražanja, uzakonil oboževanje osebnosti in odredbo o uporabljanju enotnih učbenikov s poveljevanjem vladnih osebnosti; je porabil vse državne zaloge denarja, ki so se nabrale med vojno, nato pa tudi večino državnega kapitala, je korumpiral trgovino in industrijo z dovoljenji za zamenjavo valut, je omogočil obogatitev svojih veljakov kot se je zgodilo s Jorge Antonijem, je povzročil beg argentinskega kapitala v inozemstvo s pomočjo črne borze in smo tako izgubili najlepšo priložnost, ki smo jo imeli v tem stoletju. Leta 1945 sta bili Argentina in Kanada na istem položaju. V letu 1955 nas je Kanada prekosila 5 do 7 krat. To je bilo delo režima“.

Na drugi strani je pa „državljan peronist“, ki ni zagrešil nobenih zločinov, ki je sledil režimu samo za to, ker mu je dal gotovo mesto v narodnem razvoju. Isto je bilo v Nemčiji, isto v Italiji, kjer sta diktatorja tudi imela večino ljudi za seboj. Ko so pa diktatorski režimi padli, ljudje niso delali na obnovi zrušenih režimov, ampak so si postavili demokratske vlade. V Argentini so pa tako vlada, kakor stranke preganjale „državljane peroniste“, ne pa peronističnega sistema kot takega. Demokratske politične stranke neprestano zatrjujejo, da so proti vsaki prepovedi nastopanja peronistov, istočasno si pa v srcu žele, da bi oborožene sile preprečile peronistom njihov nastop. Pred peronisti v tem primeru ne bi bili krivci politiki, ampak oborožene sile. S tako igro so politične stranke ves čas javile peronistične glasove. Že omenjeni list El Mundo je spričo takega zadržanja demokratskih političnih strank zapisal naslednjo hudo obtožbo: „Z govorjenjem o proskribciji t. j. demokratski politični veljaki ne delajo drugega, kot igro z besedami, ki vključuje prevaro. Vse to se dogaja zato, ker ni bilo poštenosti in poguma, da bi čisto natančno določili razliko med „peronističnim režimom“ in „peronistom državljanom“. Vsi so raje puščali odprto možnost za volilno barantanje. Ni bilo jasno povedano in s praktičnimi besedami, da je peronistični režim, kot ga poznamo iz dobe 1945 do 1955 prepovedan, da pa ima državljani peronist polno pravico, da se politično organizira po svoji mili volji, ne da bi se mu bilo treba pridruževati ali podrežati gotovim „demokratskim“ veljakom, ki so v tem primeru slabši kot pa tisti, ki jih kritizirajo.“

Zakon o zaščiti države

Ker v argentinskih kazenskih zakonih niso predvideni zločini odnosno prestopki, ki jih je prišel s seboj šele novejši čas, je spričo pojačane teroristične aktivnosti komunistov morala oblast v Argentini segati po vojaških ukrepih ter proglašati obsedno stanje, ki je dajalo oblasti možnost za učinkovitejšo nastopanje proti kršiteljem javnega reda. Vlada je sedaj po daljšem razmotrivanju izdala zakon o zaščiti države. V njem so navedeni številni prestopki in zločini, ki jih bo lah-

Zivela svoboda!

V zadnji okrožnici ljubljanske nadškofije je bilo objavljeno naslednje opozorilo:

„Spominske podobice. Pri podobicah, ki jih dajemo v spomin na misijon ali podobno versko pomembno dogodek, moramo paziti na predpise zakona o tisku (Ur. list FLRJ 45/1960, str. 814 sl.). Slike, izdelane na tiskarski stroj ali razmnožene po kakih drugi mehanični ali kemični poti in namenjene javnosti, spadajo po 15. členu zakona pod tisk. Člen 19 istega zakona pa naroča: „Na vsaki tiskani ali kako drugače razmnoženi stvari, ki se šteje v smislu tega zakona za tisk, morajo biti navedeni: naziv oziroma priimek in ime ter naslov izdajatelja in tiskarne, če je bila stvar nastanjena v tiskarni, ter kraj in leto nastanka ali razmnožitve.“ To velja tudi za besedilo na hrbtu podobice. Isto velja za vse sporedne misijonov in podobne stvari.“

Tako okrožnica ljubljanske nadškofije.

Kaj izvemo iz nje? Pove nam, kako premeteni načini se poslužujejo komunisti v preganjanju kat. Cerkve in v oviranju dela cerkvenih oblasti. Tokrat so privlekli na dan določila komunističnega tiskovnega zakona ter opozorili cerkv. oblasti, da se ga morajo točno držati tudi pri tiskanju in izdajanju spominskih podobice in vabil za udeležbo pri misijonih. Od kat. duhovščine zahteva, da mora na vsako podobico na njenem hrbtu točno navesti ime in bivališče izdajatelja in tiskarja. Tega besedila je pa toliko, da za kako molitvico na podobici sploh ne bo več prostora.

Komunisti hočejo s to zahtevo doseči, da bo izdajanje podobice v bodoče združeno še z večjim težavami. Še težje bo namreč dobiti tiskarja, ki bi jih tiskal, ker se bo vsakdo bal posledic. Kajti nihče, ki hoče pod komunisti uživati njihovo zaupanje in imeti mir, se ne izpostavlja s tiskanjem verske literature. Kdor pa to dela, komunisti že poskrbe, da ga z najrazličnejšimi ovirami kmalu spravijo do poslušnosti.

Zahteva po dobesednem izvajanju gornjega zakonskega predpisa je absurd. Tega nikjer v svobodnem svetu ni. Komunisti to dobro vedo in omejenih zakonskih določil za tiskanje vabil za svoje prireditve nikjer ne izvajajo. Kadar je pa v vprašanju idejni nasprotnik komunizma, je treba seveda tiskovni zakon izvajati v vseh podrobnostih, čeprav to privede še do tako velikih absurdnosti, kot je navedeno imena in bivališča izdajatelja ter tiskarne na Marijinih podobicah in podobnih kakega svetnika.

S takimi in podobnimi ukrepi komunisti samo znova potrjujejo, da niso opustili svojega nastopanja proti kat. Cerkvi. Znova nam dokazujejo, da izkoristijo vsako priložnost za oviranje dela kat. duhovščine pri vzgajanju ljudstva v verskem duhu in v duhu kat. morale. Potrjujejo, da kat. Cerkve pri svojem delu v domovini ni svobodna. To vidimo tudi iz tega, da v javnih publikacijah ni dovoljeno objavljati ničesar, kar bi spominjalo nanjo. Npr. križa ne najdemo nikdar in nikjer v benem komunističnem listu. V nobeni

Božic v Avstraliji

Paddington, Sydney.

Predvsem najlepša hvala vsem dragim znancem in prijateljem, ki ste se me spomnili s svojimi voščili za božične praznike.

Božič se po vsem svetu obhaja ob istem času: na koncu decembra, približno povsod enako, četudi v zelo različnih razmerah. Avstralija je na nasprotni strani zemeljske oble, kot je naša rojstna domovina. Tam ste o božiču sredi zime, tu pa je o božiču sredi poletja. Že v adventu smo dobivali na trg prve češnje, nato marelice in breskve. Tudi grozdje se je že začelo mehčati za božič in na novega leta dan sem stal pod brajdo in trgal grozdje ter ga zibal. Letos se to posebno čudno sliši, ko dobivam poročila iz Amerike in iz Evrope, koliko imajo snega in kakšna huda zima je. Sydney snega še nikoli ni videl.

Na zunaj pa seveda dajo božiču po polnoma praznični značaj: Po vseh mestih so božična drevesca, razsvetljena, da vse miglja. Cele ulice okrase z borovci in na veje namečejo umetnega snega. Človek, ki je doma s krajev, kjer je o božiču snežena zima, se kar smeje, ko vidi celo ulico v snegu, sonce pa tako pripeka, da kar gagamo od vročine. Opazil sem tudi, da trgovine začno po mestu praznovati božične praznike že kar kmalu po Vseh svetnikih. Takrat namreč že pride božično blago na trg in takrat se začne na vseh straneh zibati stari oče Miklavž in vabi kupovavce v trgovine.

Tudi v dva milijonskem mestu Sydney se na mnogih javnih mestih vidijo jaslice z Detetom, Marijo in Jožefom, pastirčki in ovčkam in tudi tukaj so katoličani pričeli močno gibanje prinesli Kristusa v božič. Po naše bi se lepše glasilo Boga v božič.

Katoličani seveda uporabljajo adventni čas za prejem sv. zakramentov, za božič in v vseh cerkvaš slovesne polnočnice. Pred mašo imajo skoraj povsod procesijo z Detetom Jezusom, ki ga slovesno postavijo ali položijo v farne jaslice. Le petja Avstralcij nimajo in tako lepega, kot smo ga navajeni mi. Navadno pojo pri polnočnici le otroci, ki sicer lepo naredijo, saj hodijo katoliški otroci vsi v katoliške šole, toda na božični ali svetni dan sam ni po cerkvah nobenega petja. Prav mrtvaško izgleda.

Tudi Slovenci smo imeli svojo lastno polnočnico; in sicer na dveh krajih: V Sydneyu in v Melbourneu. V Melbourneu je opravi polnočno mašo na osmrtnici ga ni, še v osmrtnici za umrlim duhovnikom ne. Pa ne, da ljudje ne bi želeli imeti tega svetega znamenja ob sporočilu smrti svojega rajnega, kaj se! Ne smejo ga objaviti, ker tega ne dovoljuje komunistična oblast!

Vse to znova zgovorno potrjuje, da komunisti dosledno zasledujejo svoj cilj: razkristijanjenje slovenskega naroda, da bi ga laže zavajali v materializem. Zato neprestano ovirajo kat. Cerkvi in vsem ostalim cerkvam pri njihovem delu. Da je temu tako zgovorno potrjuje gornje opozorilo komunistične oblasti ljubljanske nadškofije glede tiskanja in izdajanja podobice in vabil za misijone.

prostem p. Bazilij. Imel je velik obisk in prekrasno vreme. V Sydneyu pa je za božič lilo in deževalo kar dva dni skupaj — dan pred božičem, vso sveto noč in še ves dan na božič sam. Mi seveda nismo imeli polnočnice na prostem, tudi misliti nismo na to, pač pa smo imeli na razpolago velikanško dvorano, kjer smo na odru postavili oltar, na katerem je bila podoba naše Marije Pomagaj z Detetom v naročju, kot bi nam ga kazala in govorila: Glejte, tudi za Slovence sem Ga rodila!

O naši polnočnici veljajo besede: „Mnoge vode niso mogle pogasiti ljubezni!“ Kljub skrajno slabemu vremenu je bila dvorana nabito polna vernih Slovencev. Božična skrivnost jih je privabila, kar privlekla je vseh delov obširnega mesta. Pred polnočnico vsa spovedovala oba s p. Bernardom. Opolnoči se je razlila po dvorani melodija in harmonija svete noči — najprej v orglah, potem v mogočnem moškem pevskem zboru.

Dobra tverda na je dala na razpolago močne in mogočne električne orgle, ki je iz njih izhajal čaroben akorde božičnega razpoloženja naš povodja mr. Ludvik Klakočar. Vernikom smo pričarali v tužno velik kos domovine. Polnočno mašo je pel p. Bernard Ambrožič, p. Odilo pa je pridigal med mašo, sicer je pa bil pri pevskem zboru.

Pred Božičem sem obiskal dve slovenski naselbini: najprej v glavnem mestu Avstralije — v Canberru. To je bilo prvo adventno nedeljo; četrto nedeljo pa so imeli obisk Slovinci v sto milj oddaljenem Newcastle. Po božiču: zadnja nedeljo v mesecu ali v nedeljo pred Novim letom je bil dušnopastirski obisk v 60 milj oddaljenem Wollongongu; za Novo leto pa so bili takega obiska deležni Slovenci v 600 milj oddaljenem Brisbane. Qld. Povsod so bile večerne maše, popoldne pa spovedovanje. Po maši pa smo povsod priredili Slomskovo proslavo „Od zibelke do groba“. V slikah sem kazal svo plemenito pot, ki jo je prehodil v svojem življenju naš svetniški škof Slomski. Dve leti sem zbiral material za to predavanje: kraje, vasi, poslopja, mesta, kjer je živel in deloval Slomski — od Slo. ma, kjer je tekla Slomskova zibelka, do bazilike Matere milosti v Mariboru, kjer je Slomski častljiv grob. Naši Slovenci so tako gledali in poslušali, da so si komaj upali dihati. Vse predavanje je prepleteno s Slomskovimi izreki, govori in pesmimi. Iz zvonika vsake cerkve, kjer je Slomski deloval so zadoneli zvonovi, se oglasile orgle. Naravnost pretresljivo je slovo Slomskovo od Marije na Ptujski gori, kamor je prišel nekaj tednov pred smrtjo na božjo pot. Slovenci po vsem svetu so proslavljali 100-letnico Slomskove smrti; ponekod zelo slovesno in veličastno; v Avstraliji pa morda najbolj izčrpno ter najbolj ganljivo.

Za praznik sv. Štefana smo imeli Slovenci najeto eno največjih dvoran v Sydneyu za svojo običajno vsakoletno božično prireditev. Bilo je zbranih gotovo 700 do 800 naših rojakov. Zapeli smo skupaj, potem pa je igrala sloven-

ska domača godba. Veselili smo se, spoznavali in razgovarjali. Take prireditve so v velikanskem mestu nujno potrebne. Imamo sicer slovensko službo božjo na štirih krajih mesta, vsako nedeljo drugje. Ljudje imajo lepo navado, da se pred službo božjo pred cerkvijo razgovarjajo. Ko pozvonijo, takoj gredo vsi v cerkev, po maši pa zopet dalje časa ostanejo pri cerkvi, ter se pogovarjajo. Toda k tem našim pridejo le iz bližnje okolice. Kakih trikrat na leto imamo prireditve v veliki dvorani, da se spoznamo. Jaz bi skoraj nikogar ne poznal, če bi ne bilo teh prireditev. Tam se vidimo, spoznamo in razgovorimo.

Kaka dva meseca pred Božičem sem bil silno zaposlen s porokami: tudi po tri in po pet sem jih imel na dan. Se razume, da ne vsak dan, ampak je ob sobotah, ker druge dni ljudje nimajo časa, delajo. Z ženitovanjskim poukom je veliko dela in pisarije. Večkrat pridejo še mešane poroke vmes, včasih pa tudi kak sprejem v katoliško cerkev in ne vem, kaj še vse. Je pa navada, da je največ porok res pred božičem.

Mesece pred božičem smo imeli in priredili v Sydneyu veseligrone „Svoje glaveček“. Imamo zelo dobre igralce za oder, da bi nas lahko marsikatera naselbina zavidala. Je pa menda edina naselbina, kjer se teh stvari lotimo. Naši ljudje se počasi privajajo taki vrsti razvedrila. Kdor pride, je vsak nad vse zadovoljen in ne more prehaliti in tudi ne razumeti, zakaj nekateri ne pridejo blizu. Z igrami gremo tudi gostovati v druge naselbine. Veliko je žrtve, toda za ljube Slovence radi vse žrtvuemo. Bili smo v bližnjem Wollongongu, potem v Blacktownu in tudi v glavnem mestu dežele v Canberru, ACT. Gledalci kar za one ure pozabijo, da so daleč v Avstraliji. Počutijo se kot doma, v deželi ljubi, kjer se govori naš jezik, kjer vsak pozna me in vsakogar jaz. Ljudje, rojaki so nam res hvaležni za veliko slovensko doživetje.

Druži nas slovenska govorica, slovenska pesem, slovenska molitev in obhajanje praznikov po našem slovenskem načinu.

Rojaki širom po svetu, pozdravljeni od avstralskih Slovencev!

P. Odilo OFM

ZADUSNICA ZA POK. DR. TORBARJEM

Organizacija HSS v Buenos Airesu je priredila v nedeljo, 3. t. m., zadusnico za pok. ministra dr. Josipa Torbarja. Za pokoj duše uglednega hrvatskega političnega delavca jo je imel ob 10 dop. v frančiškanski cerkvi sv. Roka hrvatski duhovnik Don Ivo Kalajdžić. Žalnemu cerkvenemu opravilu so poleg tukajšnjih članov vodstva HSS z biv. narodnim poslancom g. dr. Josipom Reberskim na čelu prisostvovali tudi prijatelji in znanci pok. dr. Torbarja. Po maši je imel Don Ivo Kalajdžić kratke spominske nagovore, nato pa je za pokoj duše biv. ministra dr. Torbarja izmolil še molitve „Reši me“.

ZBORNİK-KOLEĐAR SVOBODNE SLOVENIJE

za leto 1963 stane samo 450 pesov. Pri naročilu po pošti priložite še 30 pesov za poštino, priporočnino in ovojnino.

NOV USPEH SLOVENSKE PLANINCEV

Od g. dr. Vojka Arka iz Bariloče smo dobili v torek dne 5. t. m. dopolne brzojavko z naslednjo vsebino:

„Peter y Jure Skvarca escalaron Pier Giorgion al Oeste del Fitz Roy“.

(Peter in Jurij Skvarca sta preplezala Pier Giorgion na zahodni strani Fitz Roya).

V zvezi z gornjim brzojavnim sporočilom g. dr. Arka o novem uspehu slovenskih planincev, nam sporoča predsednik Slovenskega planinskega društva g. Robert Petriček še naslednje podrobnosti: Pier Giorgion je 2900 metrov visok, doslej še nezavzet vrh na zahodni strani znane gore Fitz Roy. Slovenska planinca sta jo naskočila dne 17. januarja t. j. ter so bili junji napori kronani z uspehom po 50 urni težki plezalni turi z dvema bivakoma.

Slovenskima planincema, ki sta znova uveljavila slovensko ime v argentinskem alpinizmu, naše iskrene čestitke.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s I. strani)

ko preganjala že redna sodna oblast in ne bo več treba segati po izrednih ukrepih. Tako so predvidene visoke kazni — tudi smrtne ječe — za zločine proti državi, vohunstvo, izdajstvo, sabotaže pri javnih napravah, v javnem prometu, telekomunikacijah, motenje notranjega reda in miru, pozivanje na upore, zločine proti narodni časti itd.

Premestitev dr. Frondizija.

Kot znano, je bivši predsednik dr. Frondizi od odstavitve dne 29. marca 1962 v konfinaciji na otoku Martín García sredi reke La Plata, ki je po stoletja argentinske vojne mornarice. Da bi se vojna mornarica otesla ne preostanih očitkov, da je dr. Frondizi konfiniran na njeno zahtevo, je ta vrsta argent. oboroženih sil ponovno zahtevala, naj vlada dr. Frondizija premesti v kak drug kraj v državi. V zvezi s tem so listi pred dnevi poročali, da je odločitev o premestitvi dr. Frondizija z otoka Martín García v vladi že padla. Dr. Frondizija bodo najprej prepeljali v argentinsko turistično mesto v prov. Neuquén San Martín de los Andes, nato pa na neko veliko stančnico v bližini mesta Bolívar v prov. Buenos Aires.

Dr. Guido, zagotavlja, da bodo volitve

Na polju San Lorenzo v prov. Santa Fe je bila v nedeljo proslava 150-letnice znamenite bitke grala San Martina. Na slavnost je prišel tudi predsednik republike dr. Guido s člani svojega kabineta. Dr. Guido je tudi govoril o pomenu te bitke ter nato tudi o sedanjem argent. notranjopolitičnem položaju. Zagotavljal je, da je njegova vlada brezpogojno odločena izvesti splošne volitve z zakonodajo, ki je bila nedavno objavljena. To odločitev podpirajo tudi argentinske oborožene sile. Svoj govor je zaključil s pozivom: „Nasproti negativnim pojavom dvigajmo zastavo vere, kajti samo vera ustvarja. Imejmo vero v bodočnost, v človeka, v resnico in pravico.“

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Znana londonska politična revija Naša Reč, glasilo Zveze Oslobojencev, v kateri se zbira zlasti mlajša srbska politična emigracija, ki je včlanjena v glavnem v srbski demokratiški stranki, je sprožila novo anketo o vprašanjih, ki zadevajo srbsko, hrvatsko in slovensko politično emigracijo. Zato je namen ankete, da bi vodilne srbske, hrvatske in slovenske politične osebnosti znova povedale svoja mnenja in poglede tako glede skupnega nastopanja proti sedanjemu komunističnemu nasilnemu režimu v domovini, kakor tudi glede ureditve odnosov med narodi Jugoslavije, zlasti med Hrvati in Srbi in o možnih postavitev takih osnov novi skupni državi, da bi v njej vsi narodi živeli v zadovoljstvu in sreči.

Na povabilo uredništva so se doslej oglasili naslednji: od Srbov: Božidar Vlačić, vodilna osebnost srbske demokratiške stranke, od Hrvatov: dr. Branko Pešelj, Stepan Gažić ter ing. Blažo Vučković, Vane Ivanović za kot predsednik Dobrodelnega društva jugoslovanskih državljanov v Londonu. Njihovi članki so objavljeni v dvojni številki omenjene revije za september in oktober. Uredništvo revije napoveduje, da

bo v eni prihodnjih številki objavil še mnenja ostalih političnih osebnosti jugoslovanske politične emigracije.

V dobi nove poti

Pod tem naslovom je v članku povedal svoje mnenje Božidar Vlačić. V uvodnih izjavah pravi, da je točno, da pripada pravica odločanja o svoji usodi izključno narodom Jugoslavije v domovini, ne pa njihovim emigracijam, razkropljenim po vsem svetu. Tudi je res, da danes ni mogoče točno in konkretno videti kako se bodo stvari razvijale v bližnji bodočnosti. Toda za razpravo o vprašanjih, o katerih bi rada zvedela mnenje revija Naša Reč so pa razlogi, ki jih je težko ovreči. Ne samo narodi Jugoslavije, ne samo Evropa, vse človeštvo je stopilo v najbolj dinamično in najburnejšo dobo svoje zgodovine. Stanje, kakršno je bilo ob nastopu II. svetovne vojne, se spreminja in izginja. Iz ruševin starega sveta, si utira pot nov svet. Nekatere teh sprememb so že prave revolucije. Jugoslavija je bila n. pr. od vdora sovražnih vojsk leta 1941 izpostavljena pretežkim preizkušnjam, ki so se vrstile druga za drugo, sedaj pa že skoro dve

desetletji v njej neomejeno vlada komunistična stranka. Britanska in francoska imperija sta izginila v preteklost, ZDA so končno zapustile svojo tradicionalno politiko izolacionizma. V Zahodni Evropi, ki z gospodarsko prevlado dobiva vse bolj izgled tudi političnega združevanja. Do včerajšnja sovražnika Francija in Nemčija sta postala najtesnejša zaveznika. Ne samo azijski, tudi afriški narodi postajajo činitelj, s katerim morata računati tudi velika ZDA in Sovjetska zveza.

Vse te globoke spremembe so celo pri narodih s preizkušnjami političnimi izkušnjami zrahljale vero v stalno nedotakljivost podedovanih ideoloških postavk družbe in države in dajejo vzpodbudo za iskanje novih poti, ki so v skladu z novo dobo. Privrženost demokraciji je ostala nedotakljiva. Iščemo samo nove metode, ki so bolj prilagojene „množični družbi“. Doktrina o gospodarstvu, postavljena na strogo načelo „laissez-faire“ počasi odstopa mesto nauku, da se mora država vsestransko lotiti nalog socialne družbe. „Ali ni sedaj tudi za narode Jugoslavije nastopil čas,“ se sprašuje Božidar Vlačić, „da se lotijo spremembe idejnih temeljev, v katere so se živeli njihovi starejši narajšaji in se po tej poti usmerijo v drugo polovico XX. stoletja?“ Za tako delo ponovnega razmotrivanja in dozorevanja stališč je pa potrebna dolga in vztrajna

priprava ter razvijanje poučenega in prosvetljenega javnega mišljenja. Demokratska emigracija iz Jugoslavije, ki je ne evira noben pritisk totalitarne režima, kakršni je v domovini, je poklicana, da se brez odlašanja in obotavljanja loti pri tem začasnega dela.

Pogled na stališče v vrstah politične jugoslovanske emigracije — posebno kar se Srbov in Hrvatov tiče, ni zadovoljiv. Nudi sliko, kakor da žive Srbi in Hrvati osamljeni na nekem planetu, kajti ne brigajo se dosti za to, kar se dogaja okoli njih. Za njih obstaja samo eno vprašanje, t. j. nacionalizem, ki je omejen na izključno narodno državo in v prvi vrsti na tekmovanje med Srbi in Hrvati z vsemi strastmi in strahotami, ki jih tak dvojni izziv s samo silo razmer.

Srbi v emigraciji po večini zatrjujejo, da so za ohranitev skupne države Jugoslavije. Toda preko načelnih izjav ne gredo, in se ne spuščajo v razmišljanja pogojev, brez katerih se tudi s stališča nepristranskega opazovalca taka državna skupnost ne da opravičiti in ohraniti.

Hrvati na drugi strani z redkimi izjemami trdovratno ponavljajo, da hočejo popolnoma ločeno, suvereno narodno državo z mejami, ki gredo daleč čez področje hrvatskih narodnih naselij. Pri tem pa niti ne poskušajo pojasniti, kako si zamišljajo izvedbo likvidacije hr-

vatsko-srbske skupnosti, likvidacije, ki istočasno vključuje tudi odstranitev komunistične vladavine.

Nacionalizem je še vedno gonilna sila v zgodovini celo pri tistih narodih, pri katerih je narodno izživiljanje že ustaljeno. Samo z resničnim dviganjem izobrazbe, prosvetljenosti, dobiva nacionalizem vse bolj prožno tolmačenje. Postaja manj ekskluziven, in manj nestrpen. S povečanjem politične uveljavitve raste zavest, da v sedanjih splošnih medsebojnih odvisnostih narodov ideja o absolutni suverenosti narodne države vedno bolj izgublja veljavo. Opazovanje dogodkov v svetu nas opozarja, da je v sedanjosti že „via facti“ suverenost zelo omejena celo pri velikih silah. Toda ta razvoj se ne ustavlja pri tem prvem koraku. V svobodnem svetu vedno bolj pogosto nastajajo „naadhržavne“ ustanove, v katere se povezujejo države, ki so še v bližnji preteklosti ljubosumno varovale svojo suvereno oblast. Samo stvarnost postavlja vprašanje: ali ni čas, da tudi narodi Jugoslavije odpro oči pred takim splošnim razvojem dogodkov in povzamejo zase potrebne nauke. Ali niso njihove osebnosti dolžne, da v političnem, javnem in kulturnem življenju začno razpravljati in preiskovati pogodbe, ki bi zavarovale njihovim narodom svoboden naroden razvoj v enakopravni skupnosti?

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Novice iz Slovenije

Obsodba protikomunistov v Ljubljani
V številu 4 Svobodne Slovenije z dne 24. januarja smo poročali o pripravi procesa proti trem protikomunistom v Ljubljani. V današnji številki pa bravcem Sv. Slovenije že lahko sporočimo, da je bil proces proti trojici protikomunistov pred ljubljanskim okrožnim sodiščem dne 29. in 30. decembra. Pred petčlanskim senatom, kateremu je predsedoval sodnik Benjamin Marušič, so se morali zagovarjati Anton Kregar, Franc Jevšek in Leon Berlot. Ljubljanski okrožni tožilec Edo Grčič je vse tri obtoževal, „da so ustanavljali tolpo, katere namen naj bi bil zrušiti našo družbeno ureditev in razbiti enotnost jugoslovanskih narodov“, „da so delali po navodilih Zveze beguncev iz Jugoslavije.“ Kregar in Jevšek, da sta Urbančiču in Toplišku pisala, da bi bilo treba napraviti atentat na Rankovića ob bivanju v Rimu. Iz Nemčije da pa so dobivali propagandni material in tudi orožje ter delali na ustanovitvi „Organizacije slovenskih protikomunistov“. Obsojeni so bili Anton Kregar na 14 let, Franc Jevšek na 10 let in Leon Ber-

lot, Franc Jevšek na 10 let in Leon Berlot na 13 let strogega zaporja. Inamno pa že sporočila, da komunisti v domovini pripravljajo še več novih procesov proti antikomunistom.

Umrli so. V Ljubljani: Jože Pirc, šofer, Antonija Horvath, Sonja Negovanič, Peter Rogelj, dimnikarski mojster, Franc Fatur, žel. upok., Karolina Jandrevšek, roj. Mikota, vdova tiskarja, Daniela Schulz, roj. Fantoni, Sonja Malgaj, roj. Žigon, Franja Debevc, roj. Novak, Marija Debelaj, roj. Bebar, žena zdravnika, Jože Puntar, de. jovodja PTT v p., Jožefa Farčnik, upok., Ivanka Osolin, roj. Lenček, Marija Rozman, roj. Pajer, Rudolf Bitenc, upok. in ing. Joško Batistuta, šef zadržnega gozdnega obrata v Tolminu, Terezija Petrič, roj. Težak v Grabrovcu pri Metliki, Alojz Prime, uslužbenec tovarne Plamen v Kropi, Marija Jenko, roj. Zavrl v Struževu, Milčka Guček, poštna uradnica v p. v Kozjem, Jakob Debeljak, mlinar v Podgozdu, Karol Golob, strokovni učitelj v Celju, Ivana Meliwa, roj. Miklavčič, vdova revirnega gozdarja v Slovenskih Konjicah,

SLOVENCIV ARGENTINI

Osebnosti

Poroke. Poročila sta se v župni cerkvi v Floridi Vinko Klemenčič, bivši pevovodja Slov. pevskega zbora v San Martinu in gđ. Tatjana Prelog. Za priči sta bila nevestin brat Miloš in ženinova sestra gđ. Rozka. Poročil ju je g. Tone Škulj. V cerkvi je zapela Schubertova „Ave Maria“ ga. Marija Marinkič, sanmartinski oktet, ki ga vodi ženin, pa je zapel „Zgodnjo danico“. V župni cerkvi v Don Torcuato sta se pa poročila Armando Sala in gđ. Marjeta Rigler, hčerka Radivoja in ge. Adriane Rigler. Mladi par je poročil župnik in Don Torcuato rev. Jesús Fernández Berruete, Slovincem znan že iz učbenika „Sam temeljito kasteljsko“. Za priči sta bila: nevesti njen oče, ženin pa njegova mati. Mladima paroma ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in veliko božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini Jožeta Mariniča in njegove žene ge. Ane Marije, roj. Peternele v Lujanu se je 9. januarja t. l. rodila hčerka. V lujanski baziliki je bila krščena dne 19. januarja t. l. na ime Marija Sonja. Krstitelj je bil g. Janez Jeretina, botra sta pa bila Miha Peternele in ga. Cecilija Peternele, por. Ciger Hronsky. Čestitamo!

SAN MARTIN

Novi odbor Slovenskega doma v San Martinu, ki pa v resnici ni nov, ker je po večini sestavljen iz oseb, ki so bile v prvem odboru, je že krepko poprijel za delo. Na prvih dveh sejah so bili sprejeti številni koristni sklepi. Z njih izvedbo se bodo izpolnile razne naprave v domu in se bo še bolj dvignilo kulturno, prosvetno in družbeno delovanje doma in tistih organizacij, ki delujejo v domu. Glede prireditve je bilo zaenkrat določeno, da se vrši 24. februarja pustna prireditev, 28. aprila proslava druge obletnice blagoslovitve doma s celodnevним sporedom in 6. oktobra druga tombola.

SLOVENSKA VAS

XI. občni zbor odseka SFZ „Jože Mehle“

Bil je v soboto 2. februarja. Zasedel in vodil ga je dosed. predsednik Tone Burja. Po pozdravu so sledila poročila odbornikov. V svojem poročilu je dosed. predsednik omenjal delo, ki je bilo

opravljeno v odseku v minuli poslovni dobi in poudarjal potrebo, da bi članstvo podprlo odbor tudi v novi poslovni dobi, kajti „veliko je bilo storjenega na gospodarskem področju, premalo pa na kulturnem“. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je bilo preteklo leto v blagajni prometa za 72.000 pesov. Vsekakor rekord za tako majhno organizacijo. Potrebe pa se še kar večajo.

Pri volitvah je bila postavljena samo ena lista. Izvoljeni so bili: predsednik Janko Barle, podpredsednik Darko Berčič, tajnik Ciril Jan, blagajnik Ivan Rauh, gospodar Franci Lipovec, športni referent Marijan Goljevšek, kulturni referent Jože Černak, referent za narščaj Viktor Burja. V nadzorni odbor pa Jože Mavec, Tone Strah in Andrej Goljevšek.

Novoizvoljeni predsednik Janko Barle je takoj prevzel vodstvo občnega zbora, se zahvalil vsem za izkazano zaupanje in prosil vse člane, da bi odbor še naprej podprl pri njegovem težkem delu. Zatem je bil soglasno izvoljen za častnega člana odseka SFZ „Jože Mehle“ v Slovenski vasi Ludvik Šmalc za zasluge, ki si jih je pridobil za razvoj slovenske mladinske organizacije v Slovenski vasi.

MORON-CASTELAR

Ne mislim delati propagande, toda dejstvo je, da je, odkar je v roke resno vzel zadevo upravni odbor, slovenska Pristava v Moronu znova zaživela. Vsi, ki so bili na družabni prireditvi in otvoritvi otroškega igrišča in drugih naprav ob koncu lanskega leta, so ostali mnenja, da je bil že skrajni čas, da se je nekdo resno začel zanimati za ta najlepši prostor, ki ga imamo Slovenci v Buenos Airesu za prireditve na prostem. Otroško igrišče, nova zgradba, ki služi za oder, se pravi za kakršne koli nastope pred publiko, pa že dolgo prejti tlakovani športni prostor odstran košatega ombuja in kegljišča in drugi prostori, vsi v zadnjem času prenovljeni in olepšani, vse to je Pristavo napravilo prijazno in privlačno.

Družabna prireditev Duh. življenja

Bila je v nedeljo, 3. februarja. Dosej so bile te prireditve vedno v prosti naravi na slovenski pristavi v Moronu, letos pa so prireditelji povabili rojake v Slovensko hišo. Gotovo jih je pri tem vodil namen, da bi tudi široka slovenska javnost videla kako napredujejo dela z graditvijo dvorane, in še bolj podprla prizadevanja za njeno dograditev in opremo. Udeležba je bila lepa, vendar ne tako številna kot druga leta.

Dopoldne je bila v slovenski kapeli sv. maša za rajne in žive dobrotnike Duhovnega življenja. Imel jo je g. direktor Anton Orehar, ki je tudi predsednik konzorcija za izdajanje Duh. življenja. V pridigi je govoril splošno o pomenu tiska. Navajal je, da smo Slovenci že doma imeli dobre verske revije in dobre kat. liste, v Argentini s tradicijo nadaljujemo, z versko mesečno revijo Duhovno življenje in kat. listom Svobodna Slovenija. Dober tisk je pa treba podpirati. „Ne ga samo naročati, ampak tudi plačati“, kot je dejal pok. duh. svetnik Klemenčič.

Po maši je precej rojakov ostalo v Slovenski hiši na koslu.

Popoldanska prireditev DŽ je bila v novi dvorani, ki že vedno bolj kaže konkretno podobo. Od začetne prireditve — žegnanje v Slovenski hiši — so dela napredovala. V dvorani so zdaj stene že obmetali in zazidali prejšnje odprtine, električarji so delno že postavili električne naprave, v odprtine v stehi pa vmontirali pet velikih in močnih ventilatorjev. Postavljeni so tudi že žlebovi za odtok vode, urejen pa tudi širok dohod z ulice proti dvorani.

Na odru sta slikarja Ivan Bukovec in Tone Kržišnik uredila pod veliko sliko škofa dr. Gregorija Rožmana razstavo letnikov Duhovnega življenja.

Na popoldansko prireditev Duhovnega življenja je prišel tudi g. msgr. Janez Hladnik, ki je od prihoda v Argentino na vse od odhoda na župnijsko Lanús skrbel za redno izhajanje Duh. življenja. Rojaki so ga ob prihodu tople pozdravili.

G. msgr. Hladnik je ob 30. letnem jubileju Duhovnega življenja rojakom povedal tudi nekaj zanimivih podatkov iz zgodovine te verske revije. Najprej je poudaril, da je slika med položajem

Nasi jubilanti

ING. TONE MATIČIČ 50-LETNIK

Kakor je tih in skromen, tako je skoro neopaženo šla 21. decembra mimo nas 50.letnica ing. Toneta Matičiča. Poleg njegovega družinskega kroga, osebnih prijateljev in znancev, se je je spomnil Vestnik protikom. borcev, kajti jubilar je bil med komunistično revolucijo med aktivnimi borci proti organiziranemu komunističnemu zločinstvu. Pa je prav, da se ga vsaj z nekaj vrsticami spomni tudi Svobodna Slovenija. Saj spada vsa leta med nje. ne zveste naročnike in tudi v slov. izseljenski skupnosti se udeležuje.

Po končani gimnaziji se je jubilar odločil za agronomijo. Študiral je na agronomski fakulteti zagrebške univerze ter dobil na njej diplomu poljedelškega inženirja. Po končani študiju je dobil namestitev na kmetijski šoli v št. Juriju ob Južni železnici, zatem pa na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu.

Ko so komunisti na slovenski zemlji sprožili svojo revolucijo, se je inž. Matičič takoj odločil za oborožen nastop proti njim. Septembra 1942 je vstopil v Vako stražo in bil dodeljen postojanki v št. Joštu pri Stopičah. Zatem je bil poveljnik na raznih postojankah. Tako n. pr. v Gracarjevem turnu pri št. Jerneju, pri Sv. Križu pri Kostanjevici, v Kostanjevici, Hinhaj in Dol. Brezovici pri št. Jerneju.

Ob ustanovitvi domobranstva se mu je inž. Matičič takoj priključil. Skoro ves čas je bil pobožnik poveljnikov novomeške zaščite. Tako kapetanu Resmanu, majorju Ferenčaku, podpolkovniku Dežmanu, majorju Križu in kapetanu Furlaniju.

Begunska leta je preživel v begunskih taboriščih Monigo, Servigliano in Senigallia v Italiji, odkoder je leta 1948 emigriral v Argentino ter se naselil v Villa Ballester v Sanmartinskem okraju. Tu se je pridružil pok. svet. Škulju in mu pomagal pri izdajanju družinsko-leposlovne revije Slovenska beseda. V konzorciju za izdajanje te

Če sedaj katero koli soboto ali nedeljo prideš na Pristavo, ugotoviš, da nisi samoten prišel, ker je pri mizah pod ombujem že zbrana vesela družba, na kegljišču tekmovalcev ne manjka, vrtljak, gugalnice in tobogan mrgolijo razigranih otrok, z raznja diši asado in v točilnici ti je na razpolago kranjska klobasa in kozarec mrzle pijače. Pristava je živa!

„Kaj, če se snidemo Ti s Tvojo družino in jaz s svojo, pa sporoči še Janezu, naj pride s svojo družino, prihodnjo nedeljo na Pristavo. Bomo pekli asado, se marsikaj pogovorili, otroci pa se bodo naskakali in naigrali, saj je toliko prostora.“ je dejal Tone Jožetu. Takoj sta napravila dober sklep in vso nedeljo so tri družine preživele lep dan, na soncu in zraku, v zeleni naravi in v hladni senci. Nikomur ni bilo žal. Najmanj gospodinjnam.

V lepih poletnih, pa tudi zimskih dnevih, je Pristava pač nadejalnejši prostor za celodnevni izlet katere koli naše družine ali zbrane družine, sedaj, ko že ni več samo prazen travnik z nekaj drevesi. Iz Morona, Castelarja, pa Ituzinga in Haeda ter Ramos Mejije ali iz San Justa pač ni daleč na Pristavo, za nikogar.

revije je še sedaj, prav tako pa je tudi član konzorcija, ki izdaja Vestnik kot glasilo protikomunističnih borcev. Pokliče se pa udeležuje v svoji agromski stroki ter je uradnik v ministstvu za poljedelstvo in živinorejo.

Inž. Matičiču k petdesetletnemu jubileju iskreno čestita tudi Svob. Slovenija in mu želi še dolgo ter srečno življenje tako v družini, kakor v slovenski skupnosti. Naj bi mu Bog izpolnil tudi željo, da bi mogel še v svobodni domovini nuditi svoje strokovne sposobnosti slovenskemu kmetijstvu.

PETDESET LET MILANA KRIVCA

V Beccarju, skoraj na obrežju petdeset kilometrov široke reke La Plata, je v svoji lepi hiši, obdani s cvetjem in zelenjem, doživel petdeset let naš prijatelj in znanec Milan Krivec.

Novo leto, novo življenje — je rekla dobra tolminska mati, ko je na novega leta dan 1913 zajakalo v kmečki hiši v Lomu novo dete. To je bil Milan. Čeprav doma v prijazni tolminski gorski vasi, je bila vendar njegova mladost polna stisk in pomanjkanja, da je moral marsikaj sklatiti kako hrushko s sosedovega drevesa. Vkljub tesnobi mladosti je domača hiša ali bolje slovenska mati s slovensko šolo in slovensko cerkvijo izklesala Milana v neuklonljiv slovenski in katoliški značaj: zato je pa moral seveda v poznejših letih po poti vseh značajnih ljudi — po poti trdih preizkušenj in trpljenja, a ni klonil.

Ker domača gruda ni dajala dovolj kruha številni družini, je moral Milan že zgodaj na pot po svetu iskati dela in kruha. Oboje je dobil vsaj v omejeni meri, ko je kot avtomobilski vozač delal neštete poti po Soški dolini, po Idrijski, po Baški grapi, po Vipavi, po Krasu, po Brdih, po Istri, po celi Primorski, po Furlaniji in po vseh večjih severnih mestih severnega „škornja“.

V letih pred drugo svetovno vojno je bila pri župniji Svete Lucije ob Soči skupina zglednih in zavednih fantov. Med njimi je bil tudi Milan. To je postalo zanj nevede usodno. Ko je bil med vojno mobiliziran in poslan v Sardinijo, je bil zaradi neke velikonočne razglednice s pozdravom: Pasi moja jagnjeta in pasi moje ovce, ki mu jo je poslal eden izmed njegovih svetolucijskih znancev, prijet in obtožen veleizdaje, češ, da je vodja tajne organizacije. Na podlagi fašistične pravice (o kateri vsi vemo, da ne zasluži tega imena) je bil obsojen na 30 let ječe. Zaprt je bil na Sardiniji, v Rimu v ječi Regina coeli in na Elbi v Porto Longone. Popis vsega, kar je preстал po laških ječah in še doživel, bi bil pretresljiv roman, ki bi ga moral kdo napisati, ker se življenje slovenske manjšine v Italiji od 1918 do 1945 ni še dovolj osvetlilo in je nevarno, da se nikoli ne bo, ker se je ta list slovenske zgodovine zaradi poznejših dogodkov, kar nekam brezbrizno obrnil.

Milan je preстал v pečaj le dve leti, ki pa sta bili tako težki, da z lahkoto napišemo 20 namesto 2. Po posredovanju svetolucijskega župnika Janka Premrla je prišel na svobodo, ki pa je bila tako nevarna, da si je le s težavo zhranil življenje in se po vojni s svojo ženo Milico Laharnar preselil v Argentino, kjer si je ustanovil dom, si s

P.a.

Vsak teden ena

POLJIČE JE ŽE ZELENO...

Poljiče je že zeleno, drevčice je razcveteno; ko se zjutraj prebudim, svoj ta ledik stan častim.

Poljiče je že zeleno, rožice so razcvetene, to je pa en zlahten cvet, je podoba mladih let.

Lilije ste vi deklič, nageljčki ste vi fantiči, rožen cvet lepo diši, če ga slanica ne vmori.

Fantje so res ljubeznivi, so pa tudi zapeljivi, pravi, da te rad ima, samo da te zapelja.

trdim delom opomogel in hkrati tudi mnogim pomagal v stiskah in zadregah, kar mu bo gotovo Bog poplačal, ker mu ljudje večkrat niso mogli in celo niso hoteli.

Milan je ponosen, da je v Argentini vozil pokojnega škofa Rožmana, nekoč pred mnogimi leti na Tolminskem pa podoba Mengorske Marije, ki jo je narisal Tone Kralj in tako upa, da mu bosta onadva poskrbela v nebesih kak primeren lot in kot. Pa to je še daleč. Za zdaj mu želimo, da bi preživel drugo polovico svojega stoletja v večjem miru in zadovoljstvu in ne manj bogat na dobrih delih. Štefan Tonkli

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ GOSPE MARIJANE MARINŠEK

Ga. Marijana Marinšek, doma iz Strahinja nad Kranjem, ki živi med nami v Lourdesu na področju Vel. Bs. As. je te dni praznovala lep življenjski jubilej — 70-letnico svojega življenja.

Rodila se je 24. januarja 1892 kot ena številnih hčera skromne, verne, a ugledne družine. Je mečakinja pok. župnika Franca in odvetnika dr. Petra Bleiweisa. Posebno stric Franc ji je bil vzornik. Od njega se je naučila biti dobra, v veri stanovitna, zlasti pa veliko potrpeti.

Ko je bila stara 18 let, se je poročila z Janezom Marinškom, poznejšim naklanskim županom. Njun srečni zakon je Bog blagoslovil z deveterimi otroki. Za vse je bila na domu sama: v kuhinji, v hlevu, na polju in na travniku. Po izvolitvi njenega moža za župana po prvi svet. vojni je njena hiša postala tudi politično sedešče naklanske občine. Pod Živkovičem so iz hiše sicer vzele župansko mesto, toda režim s svojimi priganjaji Lenarčevi mami ni mogel striti tiste moralne in duhovne moči, s katero je še bolj podpirala vse tiste, ki so zagovarjali svobodo in prava slovenska izročila. V tista leta pa da tudi zločin, ki so ga žandarji v tem kraju zagrešili nad njenim najstarejšim sinom Jankom.

V težkem boju za dom in družino je tej močni ženi potekal čas do druge svetovne vojne in kom. revolucije. Kot prvo žrtev so si kom. partizani izbrali prav Lenarčevo hišo ter jo povsem izropali. Tedaj je padel tudi njen sin študent Jože. Vse trpljenje je Lenarčeva mama prenašala z globoko vero. Po končani vojni gorja še ni bilo konec. Dne 11. novembra 1947 so ji komunisti ustrelili drugega sina Francelina na poti iz Kranja proti domu. Družini ni bilo več obstanka. Hčerki Mara in Anica, sta odšli za bratoma Jankom in Vinkom v begunstvo. Na domu sta ostala sama „stara Lenarča“. Komunisti so oba zaprli in ju obsodili na skupno 22 let zaporja. Čeprav so Lenarčeva mamo vodili iz zaporja v zapor, je duhovno niso strli. Junaško in dostojanstveno je izpila tudi ta grenki kelih trpljenja ter iz zaporov pošiljala bodrilna in tolažilna pisma svojemu že skoro 80 let staremu možu prav tako v zapore ter svojim otrokom v svobodni svet.

Kmalu po izpustitvi iz zaporja so Lenarčevi oče umrli, mati pa je odšla za svojimi otroki v svobodni svet. V njihovi dužbi, t. j. sinov Janka, in Vinka te hčera Mare in Anice, je te dni tudi slavila svoj 70-letni življenjski jubilej. Hodi še vedno pokonci, zdrava in pomosna. Uči in svetuje še vedno svojim otrokom, navdušuje za vse lepo svoje vnuke ter jim neprestano naroča, naj nikoli ne pozabijo na domovino, vero in Boga.

Bog jo živi še mnogo let v zdavju in moči! V veselje njenim otrokom in vnukom ter nam vsem!

g. msgr. Hladnik. Omenjal je dobre ljudi, ki so mu pri tem napornem delu pomagali. Z nekaterimi — s Podlogarjevimi in Smerdelovimi — se je srečal tudi na prireditvi. Končno je čestital tako konzorciju, kakor uredništvu revije, da mesečno pošiljata dobro branje med slovenske ljudi in jih tako družita ter povezujeja med seboj.

Izvajanja msgr. Janeza Hladnika so zbrani rojaki nagradili z odobravanjem

O pomenu dobrega tiska je na popoldanski prireditvi govoril še vodja mladinskega odseka pri društvu Zednjenja Slovenija nadzornik Aleksander Majhen ter se konzorciju Duhovnega življenja zlasti zahvalil za mladinsko prilogo Božje stezice.

V večernih urah je bilo tudi žrebanje tistih naročnikov, ki so imeli do tedaj plačano naročnino DŽ za leto 1963. Pri žrebanju so zadeli dobitke: Rev. Anton Smolič iz Bs. Airesa, Rev. Franc Studen iz Italije, Jernej Kalan iz Lanusa, Janez Dimnik iz San Martina, Tone Bidovec ml. iz Ramos Mejije, Martin Miklič iz Lanusa, Rev. Franc Novak iz Ituzingó, Ana Božnar-Oblak iz Castelarja, Janez Rozman iz Castelarja in Rudolf Ribnikar iz V. Ballester.

Slovencev tedaj, ko je DŽ začelo izhajati in sedaj ob njenem 30.letnem jubileju, precej drugačna. Pred 30 leti rojaki tu niso imeli nobenega svojega prostora, kjer bi se zbirali, ob 30.letnici Duhovnega življenja so pa že v svoji lastni veliki dvorani. Za njeno graditev ima največ zaslug g. direktor Orehar. G. Hladnik mu k temu izreka svoje čestitke. Zatem je povedal, da je prostor, kjer stoji sedaj Slovenska hiša, s svojo zgodovino povezan s Slovenci. Njena lastnica ga, Adela Veniarg Zublaga je omogočila delo slovenskim šolskim sestram na Formosi na skrajnem argentinskem severu, znani argentinski pisatelj Hugo Wast pa je bil večkrat tudi gost v tej hiši, ker je bil z njo v prijateljskih stikih.

V nad. izvajanjih je omenjal zasluge pok. svetnika Merkuna, ki je kot prvi slov. izseljenski duhovnik v Argentini s svojim listom postal predhodnik Duh. življenja. Merkunova je tudi zasluga, da se je pok. Jože Kastelec odločil za delo med slovenskimi izseljenci v Argentini, med katerimi je pred 30 leti ustanovil tudi Duhovno življenje. Po njegovi smrti je težko breme in skrb za redno izhajanje Duhovnega življenja nosil vse do leta 1949

Mladinski odsek Zedinjene Slovenije

vabi
vse otroke in njih prijatelje
na pravilčno igro v treh dejanjih

ZAKLAD

Nastopajo ● kulturni odsek Naš dom San Justo
● slovenski tečaj „France Balantič“
● odsek SDO iz San Justo

Kraj ● Nova slovenska dvorana na R. Falcónu 4158

Cas ● nedelja, 10. februarja točno ob 5 popoldne

Vstopnina za odrasle 30 in 20 pesov. — Otroci plačajo za katero koli vrsto le 10 pesov. — Sedeži numerirani.

PO ŠPORTNEM SVETU

Sredi decembra so v Jugoslaviji zaključili jesenski del nogometnih prvenstev. V prvi zvezni ligi sta do pomladi na prvem in drugem mestu Partizan iz Beograda in Dinamo iz Zagreba, ki sta v 12 tekmah zbrala vsak po 20 točk, zadnja pa je Rijeka s 6 točkami. V drugi zvezni ligi (zahodna skupina) nastopata tudi slovenska kluba Olimpija iz Ljubljane in Maribor. Olimpija se je dobro izkazala in je z 19 točkami na tretjem mestu. V 15 igrah je Olimpija dosegla 7 zmag, 5 neodločenih, trikrat pa je bila poražena. Maribor pa je na 9. mestu s 15 točkami. Prvo mesto je zasedla Trešnjevka iz Zagreba z 22 točkami, drugo pa Čelik iz Zenice z 20 točkami. V drugi ligi (vzhodna skupina) je na prvem mestu Vardar iz Skoplja s 23 točkami.

V Slovenski ligi je v jesenskem delu osvojil prvo mesto Triglav iz Kranja z 22 točkami. Slede Železničar iz Maribora s 17, Ljubljana s 16, Odred-Krim iz Ljubljane s 15, Kladivar iz Celja s 14, Delamaris iz Izole s 14, Slovan iz Ljubljane s 13, Rudar iz Trbovelj s 13, Murska Sobota s 12, Celje s 12, Svoboda iz Ljubljane s 10, Gorica s 10, Ilirija iz Ljubljane s 7, zadnji pa je Rudar iz Velenj s 5.

PREDPUSTNA DRUŽABNA PRIREDITEV

na slovenski Pristavi v Morónu
17. februarja 1963

Začetek: kakor po navadi - ob 15. Spored: ves popoldan in večer. Čim prej prideš, več boš videl in slišal.

Lahka glasba, mrzla in topla je-dila, pijača vseh vrst, krofi in flancati — z eno besedo: vse pripravljeno za pravo predpusno zabavo.

Vse vabi Upravni odbor

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827

Buenos Aires

OBVESTILA

NA družabni prireditvi na Sloven-ski pristavi v Morónu, ki bo v nedeljo, 17. t. m., bo prav tako zabavno in prijetno, kakor je bilo vedno na Pristavi. Upravni odbor je že poskrbel, da bo prireditev tekla gladko in v splošno zadovoljstvo vseh navzočih, kakor se spodo-bi za predpusni čas. Zabave ne bo manjkalo, saj bo zanjo poskrbel pester spored, prav tako ne jedil in pijače ter lahke glasbe, tako da zadnjo nedeljo pred pustom ne bo nikomur žal, ker se je odločil preživeti jo na zeleni Pristavi. Naše gospodinjje so že sklenile, da na tej prireditvi ne bo manjkalo tudi pustnih krofov in flancatov. Glede doblika pa, na saj vsi vemo, — Pristava mora biti vedno lepša in bolj opremljena, da bo vedno bolj privlačna prav za vse. Tudi en sam Tvoj pes, ki ga potrošiš na Pristavi, ti temu pripomore. Na svidenje torej! Upravni odbor

Pustna prireditev v Slov. domu v Carapachayu bo v nedeljo, 24. februarja popoldne na obširnem prostoru doma. Začetek ob 16. uri.

V Slomškovem domu bo PUSTNA VESELICA v nedeljo, 24. februarja.

SLOV. DOM V SAN MARTINU

bo imel na pustno nedeljo, 24. febr. popoldne od 18 dalje v svojih prostorih v ulici Córdoba 129 svojo

PUSTNO PRIREDITEV

Na to domačo prireditev vabimo vse rojake, zlasti pa še vso sanmartin-sko družino

Moronski odsek SFZ bo imel svoj redni sestanek 16. t. m. ob 19. uri. Vsi fantje lepo vabljeni! Na programu zanimivo predavanje g. nadzornika Maj-hna pod naslovom „To in ono“.

Vsa dekleta iz okolice San Justa vabljena na sestanek dne 10. februarja 1963 po sv. maši v Našem domu. Na sporedu zanimivo predavanje ge. Vivodove.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi najinega ljubečega in skrbnega moža ter očeta

JOŽETA MIHLJA

se vsem, ki so nama na kakršenkoli način bili v pomoč ob tem težkem življenjskem udarcu, najiskrenejše zahvaljujeva. Posebno zahvalo sva dolžna g. direktorju Antonu Oreharju, da je našega dragega rajnika pripravil lepo za smrt, mu podelil sv. poslednje oče ob njegovi smrtni uri, za molitve za umrlega, vodstvo pogreba in lepe poslovilne besede ob odprtem grobu in za vse, kar je v tistih težkih dneh storil za naju; prav tako, gg. Gregoriju Maliju, dr. Alojziju Starcu in Jožetu Hornu za asistenco pri pogrebu, G. Domelcu in osebju podjetja VIGOR se zahvaljujeva za prelepe vence in tople izraze sožalja, kakor tudi za vso pomoč ob smrti. Enako zahvalo sva dolžna gđ. Zdenki Gornikovi, gđ. Mariji Petelinovi ter družinama Maček-Berlot za vso pomoč, ki so nam jo nudili v teh bridkih dneh. Prav tako društvu Zedinjena Slovenija za izplačano posmrtnino.

V veliki utehi so nama bili tudi številni rojaki, ki so prihajali kropiti najinega dragega rajnika, molit za pokoj njegove duše in ki so ga v tako lepem številu spremlili na njegovi zadnji zemski poti.

Vsem še enkrat: Iskreni Bog plačaj!

Buenos Aires, 4. februarja 1963

Zalujoča

žena Sonja in sin Jožko

NOVI HLADILNIK

BLED 63

gestavljen iz najboljšega materiala. Po svoji obliki in opremljenosti prekaša vse dosedanje.

Ako ga še nimaš, nabavi si ga pri

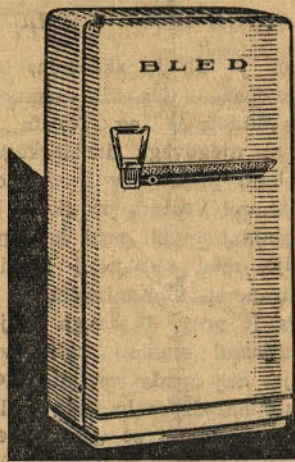
P. NOVAKU

kakor tudi vse drugo za dom.

Naznanjam, da sprejemam vsa po-pravila in celotno zamenjavo hladil-nikov in T.V. aparatov.

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

CENA — KVALITETA — DOLGOROČNO ODPLAČEVANJE

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3324
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Vsem lastnikom pletilnih strojev sporočamo, da domače podjetje

Brata Piber

San Justo, Pichincha 3973

Izdeluje: Variador automático de frontura, alistador automático de colores

Prednosti: Instalacija na licu mesta
Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji.

V NEDELJO, 10. FEBRUARJA

priredi Slomškov dom ob priliki otvoritve novega kegljišča

VELIKO

NAGRADNO TEKMOVANJE

s posebnimi nagradami za dame in gospode

Program:

- ob 10 otvoritev kegljišča in pričetek tekmovanja
- Kosilo — okusna pečenka
- prosta zabava za vse

Nedelja 17. 2. 1963

Začetek ob 17. uri

PREDPUSTNA DRUŽABNA PRIREDITEV V SLOVENSKI VASI

šaljive oderske točke, petje pustnih in drugih ljudskih pesmi, tekmo-varje vaških godcev, vesela domača zabava, hladna pijača in zdrav prigrizek.

Vabi:

Odbor Sociedad de Fomento

Nenadoma nas je zapustil dne 7. januarja 1963 naš brat, svak in stric gospod

VLADIMIR ŠURLA

K zadnjemu počitku so ga položili na farno pokopališče v Vavti vasi.

Zalujoče sestre

Marija, Valči, Almica
in ostalo sorodstvo

Straža pri Novem mestu — Novo mesto — Bagheria (Italija) —
San Martín de los Andes (Argentina)

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Poznik se je domislil Helenine pija-če, jo otupil in nagnil posodo.

„Sibaritsko živim,“ je vzklil in v vzpodbodni konja. Bil je spet na novi cesti. Še nekajkrat je moral prebrsti narastle hudournike, potem je vedel, da je pot prosta. Pognal je brezskrbno. Nebo nad njim se je pretrgalo, nekaj medle svetlobe je razširilo me. Dolina je zazevala. Ob belih, tihih domih je ja-hal, tupatam ob živih gostilnicah, ki še niso bile zaspale. Vsaka je bila spom-ni iz mladih let. Potem se mu je zazdelo, da so tla pod konjem mehkejša; začutil je blato, ki je letelo izpod podkva.

„Lep bom v svoji prazni obleki,“ je mrmral.

Dolina pred njim se je široko od-prija. Konj je šel iskro po napetem klanecu navzgor v svetlobo. Globoko pod cesto je utihnil šum vode. Poznik je podil skozi predmestne zgradbe. Čez glavo mu je letelo blato. Nekje daleč je jekni pisk lokomotive. Svetlo je bi-lo nad meglenim mestom.

Poznik je premišljal:
„Prekleta reč! Lahko je reči: Vur-nik stanuje tu in tu. Pa najti ga ob desetih, enajstih zvečer!“

Zaključil je:
„Zadnjič sem bil v mestu pred šti-rimi meseci. Tedaj sva nočevala pri „Jelenu“. Anti se ni spril in preselil?“ — Zavil je na dvorišče, vrgel blapcu vaje in poslušal. Iz sobe ob keglji-šču je zaslišal smeh in znan glas:

„Strela božja...“

„Sveta Cecilija, nebeški organist,“ je zarajal Poznik, „ni se preselil. Mo-je vrste je. Kamor sede, sedi!“

V naslednjem je vstopil med druž-bo in znanec. Rdeč, debel, plavobrad in plešast je planil ob mizi Vurnik.

„Strela božja, France! Všeč si mi!“ „Ne prenašaj se,“ mu je segel Poz-nik v roko in mu jo stresel, „morda me boš še klet.“

„Tisto pa,“ je odvrnil veselo Vurnik, „v kavarno te ne bom vlačil. Odrkan si kot konjski hlapec.“

„V dveh urah mi boš podoben kakor groš grošu,“ se je zasmelaj Poznik. „Prav nalašč pote sem prijezdil iz hribov.“

Vurnik se je začel smejeti in klicati: „Ali ga slišite? Iz hribov nalašč po-me! Ta mu je podobna, Francetu. Ha-haha, hahaha! Strela božja! France, ampak tako prismojen vendar nisi, da bi mislil —“

„Mislim.“

„Misli,“ se je zasmelaj Vurnik še bolj vihravo. „Pa se motiš. Strela bož-ja! Še eno pot imama danes, pa ta je v posteljo. Ti pa misli, kar hočeš, ha-haha.“

Poznik je mirno naročil natakari-ci, naj oskrbi voz in voznika. Nato je se-dej in rekel:

„Tri ure se boba vozila, nič več.“

„Znozel je,“ je vzklil Vurnik in pogledal po pivcih.

„Nekdo pač,“ je dejal geometer.

39

„Ne grem!“ je udaril Vurnik z roko po mizi.

„Mirno,“ je dejal Poznik in mu za-čel tolačiti polglasno, čemu je pri-hajal.

„Po bobrov plašč bom stopil domov,“ je menil zdravnik.

„Zdi se mi, da visi tamle,“ je rekel Poznik.

„Kateri hudč ti me je poslal na glavo?“ je zavpil Vurnik.

Poznik se je sladko nasmehnil.

„Videl ga boš. Zelo lep je.“

„Baba!“ je vzdihnil Vurnik in se to-po vdal.

Četrt ure pozneje sta se vozila v zaprtem vozu po blatni cesti iz mesta.

„Hladno je, strela božja,“ je menil Vurnik, „še hribo bom iztaknil in pljuč-nico.“

„Poskusi, morda ogreje,“ mu je po-nudil Helenin konjak.

„Imenitno,“ je zacmokaj Vurnik in potegnil še dvakrat. Nato si je hotel zapaliti smotko, a ni našel vžigalic in je klet. Tudi Pozniku so bile pošle.

„Do Graparja potrpi,“ je menil geo-meter.

„Spal bom,“ je zarenčal Vurnik. In res je zaspal. Pri Graparju sta se za-mudila četrt ure in popila liter kuha-nega vina. Tam je izpraševal Poznik voznike, ki niso mogli mimo, kakšna je cesta.

„Pol ure bova hodila peš,“ je rekel nato zdravniku.

„Niti koraka! Sem te že sit. Strela!“

„Te pa ponesem,“ je odvrnil mirno geometer.

Peljala sta se dalje. Ob vnožju sta-

re ceste sta izstopila in plačala vozni-ka. Nato sta šla peš. Po poti je vprašal Vurnik o stricu Feliksu.

„Ali je bil samopašen?“

„Jedel je rad.“

„Jaz tudi,“ je rezko dejal Vurnik. In čez nekaj trenutkov je vprašal:

„Ali je močno pil?“

„Ni!“

„Zato pa piješ ti tembolj.“

„Pijem,“ je veselo odgovoril Poznik. In zopet čez nekaj trenutkov je re-keš Vurnik:

„Daj mi tisti svoj konjak. Potegnem še enkrat, strela božja.“

Potem je pil in vprašal:
„Kako se je sploh vedel?“

„Tako kot prijetni bebi.“

„Ti si kot rabijati,“ je rekel bridko Vurnik in pripomnil:

„Saj sem uganil. Ženiš se v druž-i-no, pa noriš po orglicah same roman-tične. — Fej. Rajši ne rečem nič, stre-la božja. Pa to ti povem, računal bom po hudčevu. Da boš vedel.“

„Bomo že naredili,“ je mirno dejal geometer.

Bila sta zopet na novi cesti in sta sedla v Koširjev voz, ki je čakal na ce-sti pred njima. Pustila sta šalo in se začela pomenkovati vedro o vsem, kar, sta si mogla povedati novega. Vmes sta se smejala in nista mislila ne na noč ne na posteljo, ne na vihar, ki je tulil visoko nad njima, še na utopljenca ne, ki je plaval s kroglo v glavi svo-jo tiho pot za onim, ki ga je bil vrgel pred tridesetimi leti pod Koširjev jez.

Zaradi žene, ki jo je klical in je bila umrla davno, Mežnarčeva...

Voz je potegnil čez most na trg. Vurnik je zaklel:

„Ali sva prišla?“

„Sva!“

„Hudič te vzemi!“

„Zakaj?“

„Zato,“ je vzklil Vurnik, „ker se mi zdi, da sem zastoj izgubil noč. Vem diagnozo vnaprej.“

„V božjem imenu,“ je odgovoril Poz-nik, „da bo je Helena mirna.“

Voz je obstal. Izstopila sta. Tesno zavita deklica je stopila k vozu.

„Helena Košir,“ se je predstavila zdravniku.

Vurnik je mrmral:

„Oprostite, gospodična, da sem tako pozen!“

„Glej, kako je ljubezniv,“ se je nas-mehnil geometer. Bil je ponosen radi Helenine lepote.

Stopili so v svetlo vežo in Pozniku se je zgenilo v prsih. Preplašena, ble-da in upala v obrazek je stala Helena pred njim. Toda v prepalem licu je se-vala sladka radost, kakor odsev nekeke daljne zarje, kakor sreča zrele misli, do katere se je doborila v težkih du-ševnih bojih in dvomih, ki so jo mučili še nedavno...

Tisto uro namreč, ko je odjahal Po-znik v mesto, je bila stopila Helena v kuhinjo. Nekakšno rdečo knjižico je bil pozabljal na mizi. Vzela jo je v roko in listala po njej. Dolgo ni vedela, kaj bere. Potem je ostrmel in začela brati plajzivo. Brala je:

„Gloriosa je ugenila svoje ime in Gloriosa ni pljunila vame! Gloriosa, sto-tero smrt bi umrl zate.“